een santeon ziekenhuis

Palliatieve sedatie

Als u nog maar kort te leven hebt, kunt u veel pijn hebben, benauwd zijn of onrustig en bang zijn. Het kan voorkomen dat gewone medicijnen dan niet meer helpen. De arts kan dan een extra medicijn geven, zodat uw de klachten niet meer voelt. Dat heet palliatieve sedatie.

Van palliatieve sedatie sterft u niet sneller. Het is dus iets heel anders dan euthanasie. Palliatieve sedatie kan overal plaatsvinden, ook thuis.

Meer over de vormen van palliatieve sedatie

Er zijn verschillende vormen van palliatieve sedatie. Hieronder wordt elke vorm kort uitgelegd. De overige tekst gaat specifiek over continue palliatieve sedatie en komt uit 'Palliatieve sedatie', een uitgave van Over palliatieve zorg (https://overpalliatievezorg.nl/)van Stichting Palliatieve Zorg Nederland (PZNL).

1. Continue palliatieve sedatie

Bij continue sedatie krijgt u tot aan het overlijden medicijnen die ervoor zorgen dat uw uw klachten niet meer of minder voelt. Continue palliatieve sedatie mag alleen als iemand nog maar kort te leven heeft (maximaal twee weken).

2. Acute palliatieve sedatie

Een arts kan acute sedatie geven als u plotseling in een situatie komt, waarbij u waarschijnlijk binnen minuten of enkele uren zal overlijden en last krijgt van zeer erge klachten, zoals pijn, benauwdheid of grote verwardheid en angst.

3. Intermitterende (tijdelijke) palliatieve sedatie

Bij intermitterende of tijdelijke sedatie wordt u even buiten bewustzijn gebracht, maar daarna wordt u weer wakker. Dit kan meerdere keren achter elkaar, bijvoorbeeld omdat u door erge klachten niet kunt slapen.

Wanneer mag continue palliatieve sedatie?

De arts mag continue palliatieve alleen sedatie toepassen als:

- u nog maar kort te leven heeft (maximaal 2 weken);
- u erge klachten heeft, zoals pijn of benauwdheid;
- het niet lukt om uw klachten (het lijden) op een andere manier te verhelpen;
- als u, of uw naaste, toestemming heeft gegeven. In acute situaties is dit niet altijd mogelijk.

Palliatieve sedatie wordt meestal toegepast bij:

- erge pijn
- grote verwardheid en angst (delier)
- ernstige benauwdheid

Hoe werkt palliatieve sedatie?

Bij palliatieve sedatie krijgt u via een naaldje medicijnen toegediend. Van deze medicijnen wordt u rustig en bent u minder of niet meer bij bewustzijn. De bedoeling is dat u geen last meer heeft van uw klachten.

Het kan zijn dat u tijdens de sedatie even wakker wordt of wat geluid maakt of beweegt. Dat is niet erg en hoort erbij. De verpleegkundige en de arts zorgen ervoor dat alles goed met u gaat. Zij kunnen ook zorgen voor extra medicijnen als dat nodig is. De verpleegkundige verzorgt u. Als u toch weer last krijgt van de klachten, krijgt u meer van het medicijn. De bedoeling is namelijk om te zorgen dat je de klachten niet voelt. Het is belangrijk dat uw naasten dit ook weten.

Tijdens palliatieve sedatie blijft uw lichaam plas maken. Daar kunt u last van krijgen. Daarom krijgt u een slangetje (katheter) in uw blaas. Het slangetje gaat naar een zakje, waar uw plas in terechtkomt.

Is palliatieve sedatie pijnstilling?

Veel mensen denken dat pijnstilling (bijvoorbeeld met morfine) hetzelfde is als palliatieve sedatie. Dat is niet zo. Palliatieve sedatie gaat over medicijnen die ervoor zorgen dat u uw klachten minder of niet meer voelt. Pijnstillers zoals morfine zijn daar niet geschikt voor. Wel hebben mensen die palliatieve sedatie krijgen vaak ook medicijnen tegen de pijn. Die gaan gewoon door als dat kan.

(Extra) vocht

In de laatste fase van het leven eet en drinkt u vaak nog heel weinig. Soms zelfs helemaal niets meer. Mensen voelen vaak geen honger of dorst. Het lichaam kan geen eten en drinken meer aan. Daarom krijgt u tijdens palliatieve sedatie geen vocht of voeding via een infuus. U overlijdt niet sneller hierdoor. Wanneer u tijdens de palliatieve sedatie wel vocht en voeding zou krijgen, zou dit juist voor meer klachten kunnen zorgen.

Vertel wat uw wensen zijn

Als u weet wat u wilt, zorg dan ervoor dat uw naasten, uw arts en uw andere zorgverleners weten wat uw wensen zijn. Dan kunt u erop vertrouwen dat zij alles zullen doen om die goed uit te voeren.

Het kan zijn dat u zelf niet meer kunt zeggen of u palliatieve sedatie wilt. Dan overlegt de arts met uw naasten. Als u een wilsverklaring heeft gemaakt waarin staat dat u geen palliatieve sedatie wilt, dan zal uw arts zich daaraan houden.

Verschil palliatieve sedatie en euthanasie

Palliatieve sedatie en euthanasie zijn twee verschillende dingen. Bij euthanasie wordt het leven door een arts beëindigd. Daardoor leeft iemand korter. Dat is bij palliatieve sedatie niet zo. De medicijnen zorgen er alleen voor dat u rustig bent en uw klachten niet of minder voelt. Maar u leeft er niet korter door. Bij palliatieve sedatie sterven mensen meestal binnen een paar dagen. Maximaal kan het twee weken duren. Maar dat komt weinig

voor.

In het overzicht hieronder staan de verschillen tussen palliatieve sedatie en euthanasie.

Palliatieve sedatie	Euthanasie
Palliatieve sedatie verkort het leven niet.	Bij euthanasie wordt actief een einde aan het leven gemaakt.
U krijgt een extra medicijn, zodat u uw klachten niet meer voelt.	Uw leven wordt beëindigd, omdat u uitzichtloos en ondraaglijk lijdt en zelf om euthanasie heeft gevraagd.
Mag alleen als u maximaal nog 2 weken te leven heeft.	Mag ook als u nog niet stervende bent.
Wordt vaak door de arts geadviseerd. De beslissing wordt in overleg met u en/of uw naasten genomen.	Kan alleen op verzoek van u. Niemand mag het aanraden.
Het is een normale medische handeling.	Het is geen normaal medisch handelen. Een arts moet voldoen aan de eisen die de euthanasiewet stelt.
Een arts mag palliatieve sedatie niet weigeren als aan alle voorwaarden wordt voldaan.	Een arts hoeft niet mee te werken. U kunt dan een andere arts vragen.
Er is geen tweede arts nodig voor controle.	Een tweede arts (een SCEN-arts) moet vooraf kijken of aan de voorwaarden is voldaan.
U krijgt medicijnen die u rustig maken. U bent niet of minder bij bewustzijn.	U krijgt middelen waardoor u heel snel sterft.
De patiënt sterft aan een natuurlijke dood. De arts hoeft het overlijden niet te melden aan de lijkschouwer.	Het is een 'onnatuurlijke dood'. De arts moet het overlijden melden aan de lijkschouwer.
Palliatieve sedatie wordt niet standaard gecontroleerd. Alleen als iemand vermoedt dat er iets niet goed is gegaan, wordt gekeken of de arts wel goed gehandeld heeft.	Er wordt achteraf altijd gekeken of het volgens de regels is gegaan. Als dat niet zo is, kan de arts vervolgd worden.

Stel uw vragen!

Palliatieve sedatie, pijnstilling, euthanasie… Het zijn moeilijke onderwerpen en er zijn veel misverstanden over. Het is daarom erg belangrijk om er over te praten: met uw naasten, arts(en), verpleegkundige(n) of verzorgende(n). Het gaat om uw gedachten en gevoelens en om uw keuze. Is iets niet duidelijk? Vraag dan gerust verder.

Meer informatie

Websites

- Over palliatieve zorg (https://overpalliatievezorg.nl/)
- Integraal Kankercentrum Nederland (https://i-.iknl.nl/home)

Gerelateerde informatie

Specialismen

- St. Antonius Kankercentrum (https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum)

Contact Oncologie **T 088 320 57 00**